

En 4-punkts-plan

Dansk Sprognævns forslag til en sprogpolitik kan sammenfattes i fire hovedpunkter.

1. Dansk som videnskabsprog og højere undervisningssprog

Et af de klareste resultater fra Pia Jarvads udrådning *Det danske sprogs status i 1990'erne – med særligt henblik på domænetab* (2001) er at videnskabens sprog i dag er engelsk. Inden for de naturvidenskabelige-tekniske fag er domænet videnskab praktisk taget tabt, således at det danske videnskabsprog stagnerer og dør ud. Men også på andre fagområder publiceres der i dag i udstrakt grad på engelsk.

Fordelene ved at bruge engelsk er indlysende, men der er også ulemper. Den formidling af videnskabelige resultater til det danske samfund som forskerne har en demokratisk forpligtelse til at påtage sig, vanskeliggøres, og det samme gælder formidling på tværs af faggrænser til andre forskere.

Hertil kommer at kvaliteten af det videnskabelige arbejde kan lide under at forskerne ikke behersker engelsk tilstrækkelig godt. Sprognævnet kan i den forbindelse tilslutte sig Kulturministeriets forskningsudvalg, som i sin handlingsplan for Kulturrens Forskning 2001-2004 anbefaler at dansk styrkes som videnskabsprog ved oversættelse af dansksprogede publikationer til relevante internationale sprog. En mulighed ville være at give doktorander tilbud om at få oversat deres afhandlinger (fx ved en genoplivelse af Rask-Ørsted-Fonden). Det ville være til gavn både for videnskaben og for dansk som videnskabsprog. Til ph.d.-afhandlinger skrevet på et fremmedsprog bør stilles krav om at de indeholder et udførligt resumé på dansk. Dette krav stilles til doktordisputatser (jf. bekendtgørelse om doktorgrader af 14.8.1996, § 6), mens den enkelte institution fastsætter reglerne for ph.d.-afhandlinger (jf. bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen og ph.d.-graden af 8.3.2002, § 14, stk. 1).

I de højere uddannelser undervises der i dag i betydeligt omfang på engelsk, og mange universitetsuddannelser er nu engelsksprogede. Et argument til støtte herfor er at man gerne vil tiltrække udenlandske udvekslingsstuderende (der ikke længere forventes at lære dansk), et andet at tilbyde internationale uddannelser for interesse-

rede danske studerende. Men der er også problemer ved at fravælge dansk, ikke mindst når man tænker på at langt de fleste studerende efter endt uddannelse skal arbejde i en dansk sammenhæng. Sprognævnet har i den anledning skrevet til Rektorkollegiet om undervisningssprog på de danske universiteter. I dette brev (22.6.01) nævner vi at det er vigtigt

- at dansk sikres som et komplet sprog der er brugbart i uddannelse og forskning;
- at det faglige niveau ikke synker pga. danske undervises og studenters begrænsede beherskelse af fremmedsprog;
- at undervisning på fremmedsprog ikke forplanter sig nedad i uddannelsessystemet;
- at faglig formidling til offentligheden ikke hæmmes pga. manglende dansk fagsprog.

2. Korrekt og velfungerende dansk i det offentlige rum

Offentlige myndigheder må være forpligtede til at henvende sig til borgerne på et forståeligt, klart og tidssvarende dansk. Det arbejde der allerede nu er i gang med at forbedre myndighedernes sprog, bør videreføres og udvides.

Erhvervslivet har en fremherskende plads i det offentlige rum, og det gør det naturligt at stille nogle krav til det. I det omfang der bruges dansk, bør dette være klart, korrekt og forståeligt. Men hvad erhvervslivet angår, er det et større problem at dansk fravælges til fordel for engelsk (fx i reklamer, stillingsopslag, på hjemmesider og som concernsprog). Beskyttelsesforskrifter, arbejdsinstrukser og ansættelseskontrakter bør være på dansk, og de ansatte bør sikres ret til at forhandle på dansk. Derudover er der brug for en bred diskussion af engelsk som concernsprog. Den bedste måde at styrke dansk på er at bruge det, og hvad dette angår, har erhvervslivet et medansvar.

I medierne bør skriftsproget være klart og korrekt, og med henblik herpå er der behov for en forstærket sproglig indsats i journalistuddannelserne. Hvad radio og tv angår, har DR og Tv 2 som public service-kanaler en forpligtelse til at repræsentere dansk sprog på en kvalificeret måde. Som Danmarks mest læste tekstform bør tv-tekstning være bedre end den gennemgående er i dag, og det er ønskeligt at tekstningen bliver kvalitetsmærket. Endelig må man sikre at der i væsentligt omfang stadig tales dansk på public service-kanalerne: En betydelig del af program-